

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
Uredništvo in upravnništvo: KRŠKO.
Naslov za dopise: »Naprejš, Krško.

Čekovni račun: št. 13
[začasno še tudi ...]

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din,
za inozemstvo 35 Din.

Oglaš: prostor 1×87 mm 1 Din
Maliloglaš: beseda 50 p, najmanj 5 Din
Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so pošt. proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Pisava brez imen.

Kako nesmiselni so predlogi nekaterih zapeljancev! Pravijo n. pr. naj pišemo v »Napreju« manj osebno, da se ne bo že od daleč videlo, da pišemo iz sovraštva do posameznih oseb; da je prav, kar pišemo in da je res treba čistiti in grajati krivice, da pa se to lahko stori brez imen, češ, proletarij bo že sam vedel, kdo je kriv.

Če bi imel proletarij toliko prostega časa, kakor ga imajo njegovi demagogi, bi bila pisava brez imen res mogoča. Kdor mnogo čita in si vse važnejše zadeve lahko zapomni, da pozna vse natančno, za takega je lahko razumeti vsa namigavanja, pa naj si bodo še tako dobro zavita in zagrnjena v plašč fraz. Za delavca je treba pa pisati jasno in določno, pa še potem ne bo vsega vedel, ker pri velikanskih skrbih vsakdanjega življenja zelo hitro pozablja.

Leta se že bori naša stranka proti Kristanovemu kapitalizmu, pa še vedno je velikanska večina delavstva jezna na »Naprejš« zato, ker je — Kristanov list! Tega ni treba dokazovati vsak lahko v svoji okolici vpraša, zakaj ta ali oni delavec ni naročen na »Naprejš« pa bo dobil odgovor, da zato, ker ne mara imeti s Kristanom nič opravka. Le počasi napredujemo, ker je led debel.

Pa tudi če bi ne bilo tako, bi proletarški časopis ne smel nikdar namigavati! Z namigavanjem se dela lahko največja krivica, in braniti se proti njej ne moreš, ker če se braniš, poročajo, da nisi mišljen ti, Kdor komu kaj očita, mora govoriti jasno.

Kako nesramno je pisanje brez imen, to vidite lahko iz »Socialista«. Demagogi, ki vladejo nezavedne in brezbrizne delavce s pomočjo fraz in denarja, s pomočjo raznih na drobce razbitih organizacij, zadrug in bank, taki demagogi seveda ne marajo mnogo pisati, še manj pa, da bi proletarij mnogo čital. Zato so proti delavskemu dnevniku, samo tednik izdajajo. V tem tedniku pa pišejo bodisi brezbarvne vodene članke, iz katerih se ne more delavec ničesar naučiti, če pa pišejo kaj ostrega, pišejo tako, da si znajo samo voditelji in zaupniki razložiti, kaj in kako. Brez navedbe konkretnih dejanj, brez imen brez podatkov. Zagrizeni sovražniki »Naprejš« bodo na pr. iz članka »Delo za socialistično stranko« dobro vedeli, da je njegovo sovraštvo usmerjeno proti »Napreju«. Drugi delavci pa bodo zmajevali z glavo in rekli, da so med sedanjimi našimi socialisti res sami neumni boji, ki se jih ne splača čitati, ker so nerazumljivi.

Če bi med nami in kristanovci ne bilo nobene druge razlike, samo ta, da hočejo oni take članke, mi pa drugačne. Že ta razloček je tako velik, da ne moremo skupaj.

Ta članek se glasi takole:

DELO ZA SOCIALISTIČNO STRANKO. [Ponatis iz »Socialista« 15. VIII. 1924.]

Vsaka politična stranka je družba duševno enako mislečih ljudi in večinoma tudi socialno enako čutečih. Le ljudje z enako duševnostjo in enakimi interesi morejo tvoriti močno stranko ali politično organizacijo. Vsekakor moramo razumeti pod izrazom duševnosti notranje prepričanje in poznanje bistva dotične stranke. Stranke, ki jih ne vodi taka duševna sila, nimajo bodočnosti ter se razlete lahko vsak hip kakor prazne sanje v nič.

Vsaka politična stranka si savi tudi organizacijo, da si potem nje ustvarja to duševno silo in čuva z njo načela ter program. V organizaciji stranke vzgaja v načelih svoje nove in utrjuje svoje stare pripadnike zato, da so zmožni voditi politični boj kot celota in tudi kot posameznik.

To dejstvo in ta veliki cilj se v našem socialističnem pokretu v Sloveniji prepogosto zanemarija in zlorablja v trivialne in surove demagoške boje, v zaplotniške osebne boje. In tisti, ki te boje vodijo, tisti se s tem junaštvom bahajo, lažejo, denuncirajo in prikazujejo to delo za — socializem.

Resni sodrugi so pričeli zmajevati s svojo glavo nad nadaljevanjem takega rokovernja, zato se delavstvo hoče preko tujih lopovov združiti in ustvariti res močno socialistično stranko.

Vodilna sila socialistične stranke sme in more biti le globoko poznanje in prepričanje o pravosti naukov socializma. Izven teh meja je socialistična stranka nemogoča. In ker je v našem delavstvu mnogo socialistične zavesti, je naravno tudi mogoča močna socialistična stranka.

Socialistična organizacija ni preluka, v kateri se naj perejo gate in sravce posameznih oseb, socialistična stranka ni vojska generalov, ki bi drug proti drugemu intrigirali, kdo bo prvi in kdo zadnji, socialistična stranka mora biti marveč sila skupnosti, sila ideje, sila prepričanja, sila inteligentnosti in akcije za propagando novega svetovnega naziranja, ki edino more preroditi človeško družbo in z njo družabni red.

In če hočemo okrepiti to notranjo silo svoje stranke, moramo imeti takt, ki vodi pokret v tej smeri. Kdor pa hoče kidati izmišljeni gnoj, denuncirati in slepariti delavstvo, ki je čisto v svoji dobrobrčnosti prelahkoverno, naj gre kidat gnoj v hlev ali pa še bolje, naj se druži s pocestuo druhaljo zločincev, ker je tja spada.

Socialistični pokret je torej prav resna stvar, ki se ne da razširjati z rokovernstvom in tudi ne s terorjem. Socialistična stranka je v prvi vrsti delavska razredna stranka, ki ima namen boja za socialistično družbo proti kapitalistični. Socialistično prepričanje torej tudi ni obleka ali škorenj, ki bi jo človek oblekel, pa bi že bil prepričan socialist. To

danes mnogo premalo upoštevamo, zato tudi tako malo delamo za socialistično prepričanje, za poznanje socializma. Le prepogosto se dogaja, da govorimo pač o disciplini, se pridrušamo, da mora vsak naš pristav ubogati štatut, če ne pa dobi tako v zadnjico, da bo zlezel na mesec; dogaja se tudi, da skušamo oblatiti in ogrditi svojega domnevanega nasprotnika, in če vse to nič ne pomaga, mu pokažemo pest in obljubimo batine ali pa mu zaprelimo, da mu oddrobimo glavo, če ne bo držal jezika za zobmi. Vse to ni socializem.

In zakaj delamo tako?

Zato delamo tako, edino zato, ker se nismo poglobili v bistvo socialističnega pokreta, ker smo prežeti buržniškega terorja ter se ne zavedamo, da le ideja, duševni prepoved zmaga svet. Tega se ne zavedamo in iz te nezvesti izhaja vse zlo, ki je sedaj že nekaj let morilo naš socialistični pokret.

Socialistični pokret ne more biti torej produkt medsebojnega terorizma, ne produkt rokovernjaškega obrekovanja, ne produkt programatičnih paktov z meščanskimi strankami in koncesij buržuaziji za usluge, marveč le produkt dela za razširjenje socialističnega prepričanja in poglobitev znanosti socializma. S takim delom le se more stranka utrditi, s takim delom se okrepi in utrdi ona idejna sila, ki jo nosi s seboj zavest in prepričanje. Ta zavest se krepi in utrjuje v vzdržnem ofenzivnem boju z meščanskimi političnimi strankami. In ta boj je čisto nekaj drugega, kakor pa boji, ki ga vodijo nekateri, ki pravijo, da so »socialisti«.

Sodrugi! Ako začnemo delati tako, bomo najbolj dokazali, da smo zreli za socialistični razredni in politični boj. Kdor se hoče boriti za socializem, je dobrodošel, kdor pa meni, da bo sleparil med delavstvom z raznimi bajkami, preko tega mora iti celoten pokret. Mi smo socialisti in se bomo borili za socialistično svetovno naziranje, ne pa igrali soldatke ljudem, ki iščejo samo blato, da se po njem valjajo kakor umazani prešiči.

V tem razmotrivanju sem napisal tudi nekaj prostastkih priredob. Toda, sodrugi, vse to je še prelepo in premilo napisano. Če si predložimo cilj in resnobo našega dela, šele potem vidimo, kako velikanski zločinci so ljudje, ki niso socialisti, pa kljub temu lahko mrcvariijo slovenski proletarij s plevami in gnilobo — družbe.

Zapišimo na naš prapor: razredni boj in socializem, pa bomo kmalu opazili, kako beže z naše ladje okužene podgane.

To sem zapisal zase, pa tudi za vas, sodrugi in sodružice!

Čitajte naš tisk!

UPTON SINCLAIR:

130. nadalj.

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

»Ugotoviti hočem le še nekaj podrobnosti«, je nadaljeval Perkins, »saj nimate nič proti temu, če zastavim jetniku par vprašanj«.

»O prav nič«, je odvrnil vesel, da je odložil težavno stvar na rame moža, ki se bolj razume na te reči in ki zna, kako jih je treba rešiti.

»Vrnem se takoj s poročilom«, je še dejal Perkins vollo kakor iz soda.

»Počakam vas tukaj«, je rekel poročnik.

Nato je Perkins prijel Franceta za tresočo se roko, ga pahnil skozi vrata in ga vlekel po dolgem kamnitem hodniku in potem dol po stopnjicah. Med potjo sta se pridružila še dva moža v rjavi uniformi in vsi štirje so korakali po temnih podzemeljskih hodnikih in končno vstopili v kamnito celico s težkimi železnimi vratmi, ki so se zaprla z zvenecim truščem. France je čutil, kakor da je to njegova zadnja pot v življenju. V drugem hipu je Perkins pograbil Franceta za rame, ga parkrat stresel in zasadi svoj divji pogled v njegove oči. »No, ti kuzlin sin!« je bruhnil iz sebe.

Ker je bil detektiv v Ameriki, je Perkins dobro poznal vse trike »tretje stopnje«, kako se namreč jetniki prisilijo, da izpovedo vse kar vedo in česar ne vedo, to se pravi, da povedo vse, kar jim policija položi na jezik. Prvi mož z imenom

Connor, ki je spremljal Perkinsa v celico s Francetom, je sam okusil inkvizicijo te vrste. Bil je tat, ki je predsedal več let v zaporu. Ko je zadnjič stal pred sodnikom, je bil obtožen pretepa v gostilnici nekega mesta v srednjem Zapadu. Sodnik, ki slučajno ni znal za njegovo preteklost, ga je oprostil s pogojem, da prostovoljno stopi v armado in se bojuje za domovino. Tako je Connor, tat in pretepač, prišel do službe vojaškega detektiva.

Drugi mož se je pisal Grady. Pustil je ženo in otroke v kletih »Peklenške kuhinje« v New Yorku in se vpisal v vojno. Po narodnosti je bil Irec in težko je služil svoj kruh, noseč opeko in omet zidarjem po visoki lestvi deset ur dnevno. Potrpežljivo je prenašal težave svojega dela, kajti absolutno je verjel, da je nekje pod njegovimi nogami pekel z gorečim žveplom in smolo, v katerem se bo kuhala vso večnost, če ne uboga kakor mu zapovedo njegovi višji. Grady je tudi vedel, da so na svetu hudobni ljudje, ki zaničujejo vero in zapeljujejo milijone duš v pekel; ti ljudje se imenujejo socialisti, anarhisti ali kakor jih je že imenoval satan, zato pa je smatral, da je uničevanje teh ljudi božje delo. Tako mislijo Gradyji že tisoče let in radi tega so v podzemeljskih luknjah obračali vijake za stiskanje prstov in vlekli natezalnice v srednjem veku — in to delajo še danes v velikih ameriških mestih, kjer vlada praznoverje med policaji v zvezi z interesi opojnih plij in privatnimi korporacijami.

»Ti mali sin psice!« je rohnal Perkins, »čuj! Dobro sem preiskal tvoje delo in vem imena skoro vseh boljševikov, s katerimi si v zvezi, toda vedeti hočem vse — in vedel bom — slišiš?«

Kljub silni grozi, ki je stiskala Francetovo srce, mu je bilo naenkrat lahko na duši. Perkins se je lagal! Preiskal ni nič in vedel ni nič! Hotel je le blufati jetnika in prepričati svoje predstojnike, da je pravi »špicelj«. Delal je to, kar delajo policaji povsod: doseči z brutalnostjo, česar ne morejo najti z iznajdljivostjo in spretnostjo.

»Zdaj boš povedal vse«, je nadaljeval grobež. »Mogoče si misliš, da me boš vlekel, toda kmalu spoznaš da ne pojde. Trgal ti bom ud za udom, če me prisiliš — vse naredim, kar bo treba, da ti razvežem jezik. Razumeš?«

France je mehanično prikimal z glavo, toda zaman se je trudil, da bi spravil kak glas iz grla.

»Če hočeš trpeti bolečine, dobro; če nečeš, povej brez odloga. Torej pamet, fant. Kdo so tisti ljudje?«

»Nikogar ni. Nihče — —«

»A tako! Čakaj, prekleti dihur!«

Saržent je obrnil Franceta, tako da mu je gledal v hrbet. »Držite ga!« je velel pomagatelja, ki sta hitro prišla malega strojnika za rame. Nato je pograbil Francetovi roki v zapestju, ki sta bili zvezani, in ju pričel potiskati navzgor po hrbtu.

[Dalje prih.]

Razno.

Konjerejska razstava na ljubljanskem velesejmu, katero smo včeraj na kratko omenili, se odprla 24. tm. na sokolskem telovadišču tik velesejma. Med razstavljalce najlepših konj. bo razdeljenih 80 premij.

Triglav je zahteval letos že svojo tretjo žrtev. Na severni triglavski steni so našli grozno razbitega mladega dr. Klementa Juga, enega najizbornejših in drugače najbolj previdnih slovenskih plezalcev.

Sokol je imel zadnjo nedeljo v Zagrebu svoj pokrajinski zlet, ki je precej klaverno izpadel. Že uradna glasila Sokolstva kakor „Slovenski narod“ poročajo, da je bilo v sprevedu samo 6000 Sokolov — pristavljajo sicer, da jih drugih 6000 ni bilo pripuščeni, „ker niso imeli kroja“ — iz tega je že videti, kako je bilo v resnici. Prebivalstvo ni bilo nič navdušeno, za nemeček so pa še Hanaovci povzročili izgrede, pri katerih so bile v spopadu s policijo in orožništvom težko ranjene 4 osebe, kakih 20 pa lažje. Tak zaključek so v Zagrebu vsi pričakovali in oblasti so tudi vedele, da bo do njega prišlo. Komentar nepotreben.

Šolsko leto 24.—25. prične 1. sept. Do 15. sept. se morajo opraviti vsi izpiti, redni pouk na srednjih šolah in učiteljskih se prične 15. sept. Istotako na osnovnih šolah v krajih, kjer se srednje šole nahajajo, na vseh drugih osnovnih šolah pa 10. sept.

Pojavili so se falsifikati 5- in 20- dolarskih bankovcev, ki niso nič kaj prida narejeni.

Mednarodni kongres za štedenje se bo vršil od 16.—30. okt. v Milanu. Tudi naša država je povabljen.

Matteottijevo truplo najdeno! Iz Rima poročajo, da so policijski psi zasledili med Skrofanom in Castelnauvom blizu Rima par centimetrov pod zemljo popolnoma segnilo in razkosano truplo, ki so ga Matteottijevi znanci spoznali za Matteottijevo truplo. Dva dni prej so na istem mestu našli površnik, ki je bil tudi spoznan za Matteottijevega!

Stavka poljskih rudarjev v Gornji Šleziji je z uspehom končana.

V Nemčiji brezposelnost zopet narašča. V dveh samih tednih od srede prejšnjega meseca do začetka sedanjega je naraslo število nezaposleancev od 277.000 na 328.000.

Londonska konferenca je bila v soboto zaključena.

Pred zaključkom londonske konference so zastopniki sovjetske vlade stopili v stik z delegati francoske in belgijske vlade, da se obnove med vsemi tremi državami stare razmere. Rusija bi bila pripravljena priznati del starih dolgov. V Londonu pa ni bilo še nič pogajani, temveč se bodo kmalu otvorile v Parizu.

V mestu Agenu v Normandiji je policija aretirala zdravnika dr. Galouja in njegovo ženo, ki sta sprejemala otroke v oskrbo. Ta oskrba je takšna, da je 16 otrok na nedoločen način izginilo. Nekateri pravijo, da gre za drug slučaj znanega Landruja, nekateri pa, da sta Galoujeva otroke prodajala.

Svoj čas smo poročali o hamburški zverini, mesarju Hermanu, ki je iz perversnih nagibov moral mlade fante in njih meso menda tudi prodajal. Preiskava se bavi s približno 600 slučajev njegovega spolno zločinskega nagiba. Tako vsaj listi poročajo. Čez 20 umorov je Herman že priznal.

Šinfenovski voditelj De Valera je izjavil v prvem govoru, ki ga je imel po svoji izpustitvi iz ječe, da se bo dalje bojeval za popolno neodvisnost irskega naroda.

V angleškem Sudanu so odkrili haje komplot, ki bi naj to deželo odcepil od Angleške.

V Maroku poje Špancev zopet presneto slaba. Uprli so se vsi domačinski rodovi, Fašistovski direktorij pa pošilja ogroženim postojankam nove topovske hrane na pomoč.

V Afganistanu je izbruhnila nova revolucija proti sedanjemu emirju, afganistanskemu vladarju. Za vladarja hočejo imeti vstahi Abdula Kerima, voditelja indijskih moslemov.

Do razprtije je prišlo tudi med mezopotamskim kraljem Huseinom in Angleško. Kralj Husein je odklonil podpis zadnjega sporazuma ter zahteva jamstev za neodvisnost arabskih dežel vstevši Palestino.

Na Kitajskem so strašne poplave uničile kakih 50.000 človeških življenj, število oškodovancev znaša pa milijone.

Za zabrano alkoholnega tihotapljenja je dovolila ameriška vlada 20 novih rušilcev in torpednikov ter 2000 novih mož. Če bi ameriška vlada denar, ki ga izdaja za takšno protialkoholno akcijo porabila za duševno protialkoholno propagando bi bil uspeh menda večji.

Zahvala. Podpisani se zahvaljujem vsem s drugom za vsoto, nabrano tekom moje večmesečne bolezni. Prejel sem enkrat 250 drugič 300, skupno torej 550 Din. — Tomaž Grabner, Črna.

Kupujte čevlje samo z znamko „Peko“.

Kar vi potrebujete, to je Elzafluid. To je pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine. Poizkusna pošiljka Din 27.— Lekarna Evg. V. Feller, Stubica Donja, Elzatrč št. 252, Hrvatska.

DRŽAVOTVORNOST.

Državotvorno „Jutro“ priobčuje v svoji nedeljski številki dve za nas interesantni poročili. V enem poročila, da je minister za socialno politiko izdal dodatno odredbo k pravilniku zakona o zaščiti delavcev, po katerem naj postopajo proti tujcem delavcem v naši državi. Po tej dodatni naredbi se nobena določila ne nanašajo na ruske begunce v naši državi.

To je eno. Na drugem mestu v isti številki imamo priliko čitati s čim se napol degenerirani in moralno defektni bivši vranglovski častniki in ruski plemenitiš bavi pri nas proti izrečnim določilom pri nas veljavnih paragrafov. Gospoda si namreč luksuzno opremljuje privatna stanovanja, ki jih spreminja v prepovedane igralnice na način Monte Carla in v katerih se shaja pod pretvezo gojitve „kulturnih“ srbsko-ruskih vezi. Glavni namen v neki tajni beograjski igralnici je bil moške člane „kulturnega“ društva skubiti za denar, ženske člane pa opijanje vati z opijem in pod.

Za nas je torej interesantno sledeče: Določbe pravilnika k zakonu o zaščiti delavcev se bodo strogo izvajale nad ročnim in duševnim delavstvom iz inostranstva, ki s svojim pridnim in produktivnim delom prispevajo k gospodarskemu procvitu naše države. Oni pa, ki so navajeni le samopašnosti in razkošnemu življenju na tuj račun, tiste si bo naša država obdržala, tiste bo podpirala, jim šla na roko ne le pri efektivnih podporah v denarju izmozganem iz delavstva in kmata v naši državi, ampak še pri izjemah v zakonodaji. Če škodujejo tujci naši državi, škodujejo po našem mnenju vsi enako. Na vsak način škoduje več še z gospodarskega stališča neproduktivni član družbe kakor pa produktivno zaposleno drugorodno delavstvo pri nas. Sklicevati se na nezaposlenost v naši državi tukaj ne drži. Nezaposlenosti se da pri nas drugače odpomoči in sicer v taki meri, da bi vseh v naši državi se nahajajočih delavnih moči kmalu še zmanjkalo. Tudi ta omenjeni pravilnik je dokument nezmožnosti sedanje družbe in posameznih „državotvorcev“.

Poročilo

s pokrajinske strokovne konference 3. avgusta 1924.

[Nadaljevanje.]

Na to pa pridejo k volitvam:

VIDMAR (Ljubljana): V imenu verifikacijskega odbora predlagam kandidatsko listo in sicer v ožji odbor: Jandić, Šerl, Ropret, Uratnik in Jakomin. Namestniki ožjega odbora: Gruden, Hvala, Pahor, Vidmar, Žagar. Širši odbor: Jeram, Lebič, Alojz Čeh, Lepko, Alojz Leskošek. Namestniki širšega odbora: Cvajnar, Felicijan, Babun, Štern, Majdič.

JERAM: Odklanja.

CVAJNAR: Istotako.

JAKOMIN: Hoče zamenjati z Vidmarjem.

Nato se kandidatska lista popravi v toliko, da stopi na mesto Jerama Avsenik, na mesto Cvajnarja pa Ranzinger. Ta popraviljena kandidatska lista se sprejme in sicer soglasno, ko med tem časom referira o ekonomskem položaju in mezni politiki.

Dr. LIKAR: Omenja med drugim akutno krizo v industriji in na denarnem trgu z ozirom na obrestne mere, Omeni nadprodukcijo in njene posledice za delavstvo. Naša industrija ne more konkurenčno napredovati radi tehnične zaostalosti. Tehnične izpopolnitve v naših podjetjih je treba že z ozirom na za osleno delavstvo samo. Omenja produkcijo municije v Škodovih tovarnah za države s šibko valuto, ko se druge tovarne v isti deželi zapirajo. Omenja specialne razmere v Sloveniji n. pr. jeseniško tovarno. Pri tem omeni carinske razmere napram Nem. Avstriji, ki s svojimi izdelki zelo konkurira izdelkom jeseniške tovarne radi tega ker v tem oziru vlada neurejenost v naši državi in radi tega trpi naše delavstvo. Omenja trboveljske rudnike, kjer imajo delničarji v slučaju krize interes na tem, da se produkcija zmanjša, da ni premoga preveč in da se cene vzdržujejo na višku. Za takih okoliščin morajo biti delavci zelo oprezn. Kakor z jeseniško tovarno je tudi s kemično tovarno v Rušah, katere grede od merodajnih oblasti na roko z ozirom na carinske olajšave itd., kar ima slabe posledice za delavstvo, ki je tamkaj zaposleno. V takih slučajih bodo imela strokovne organizacije uspeh le če bodo močne. To nam dokazuje na pr. slučaj stavke v Westnovi tovarni v Celju, kjer je šlo za princip 8urnega delavnika. — Sedanje neurejene gospodarske razmere so posledica povojnih razmer. K temu je treba še omeniti in prišteti specialne težnje inostranskega kapitala pri nas. Strokovne organizacije, specialno pri nas, potrebujejo miru, morajo se urediti. Zato se ne moremo v strokovnih organizacijah strinjati z nevarnostjo kakršnekoli vojne. [Aplavz].

Po tem referatu je bil šele pravzaprav naznanjen rezultat novih volitev odbora SK.

SVETEK: V prvi vrsti se zahvaljuje za lepo izraženo zaupanje v toliko meri. To je znak dobrih temeljev v naših strokovnih organizacijah. Veliko se sicer kritizira, ko pa zaslišiš drugo plat zvona, sodiš objektivno delo in nedelo. Zato se še enkrat zahvaljuje za izraženo zaupanje. Poziva, da naj se

nova komisija izdatno podpira v delu, kar bo rodilo veliko dobrega. Upa, da se ni nič zastonj govorilo na tem kongresu. Gotovo je bil današnji kongres eden najizrazitejših kongresov v Sloveniji. Zaslugo ima ta kongres, da je ozračje razčistil. Želi novi komisiji, da ji delo uspeva. On kakor tudi ostali člani odbora GRSJ bodo gojili vezi med glavnim odborom in pokrajino Slovenijo. Zahvaljuje se še za podporo pri delu v prejšnji SK.

PETEJAN: Poroča, da se bo vršil občni zbor Socialistične tiskovne zadruge takoj po kongresu.

GOLMAJER: Poroča kot član posebne komisije glede pritožb, katerih je bilo skupaj devet. Izmed tistih pa jih je bilo največ radi nereda pri upravi „Delavca“. Predlaga resolucijo, da tajništvo več pazi na upravo in ekspedicijo lista.

REJC: Pripominja z ozirom na referat dr. Likarja, naj se delavstvo o ekonomskem položaju bolje pouči, da delavec ve zakaj gre in zakaj trpi. Danes vsega tega ne ve. Prečita in predlaga tozadevno resolucijo. Dalje prihodnjič.

Dopisi.

V Zidanemmostu imamo trgovca po imenu Franc Črne, kateri hoče na prefrigani našin pobijati delavstvo tukajšnje tovarne cementa. On misli, da tukajšnje delavstvo nima več toliko zavedne moči da bi uvidelo njegovo pot, obrnjeno proti delavstvu. Pregovor pravi: kakor se pošojuje, tako se vračuje: prišel bo čas, zato pojdemo skupno ne delo, da ne bo treba dolgo čakati, da mi delavci v Zidanemmostu ne bomo nosili svojih zaslužkov v vašo blagajno. — Delavstvo.

Trbovlje. (Malo odgovora s. Merzelju.) Res pridno se oglašva v „Napreju“. Pa jaz bi rekel, da bi bilo veliko lepše, če bi bolj stvarno poročal, kar objavlja, ne pa da zavija, ker zavijanje je tudi laž. To kar s. Krušič očitaš, izvira od tistega dne, ko ti je s. Krušič pojasnil, da dela on za organizacijo. Ti si pa zahteval, da ne sme biti strankarski čeravno ga niso na tvoje vprašanje vezale dolžnosti. Manifestiral nisi z nami zato, ker te je bilo sram „pravilnika“. Naš pravilnik se ne glasi, da se morajo člani organizacije 1. maja skrivati za grme, ampak brez izgovora se strniti tja, kamor spadaš, pa ne se sramovati če nas je malo, kakor si napravil til. Pa saj se je videlo iz obračunov koliko, da imamo. Lahko bi bila večja udeležba, če ne bi bilo članstvo tako nezavedno. Godba pa zahteva za vsako prireditve plačo, torej kdor jo najame, tistim igra. Opravičeval si se tudi, zakaj da si izstopil iz strokovne komisije. Ni res da zaradi Čobala, ampak zaradi izvolitev tajnika pol. org. Trbovlje, kateri ti ni osebno ugajal, nisi si pa upal obč. zboru udeležiti, da bi bil njegove grehe pojasnil. Radi tega si pol. org. odpovedal. Očitaš tudi, da člani ne odločujejo v Trbovljah. To je demagogija ali bolje rečeno blatenje org. Vsak član, kateri se zaveda, da je v org. odločujoč, bi se moral zavedati, da se udeležiti sestankov in odglasuje po svoji zavednosti: Proti večini navzočih se ne da sklepati. Če bomo pa čakali, da bo večina članov navzočih, potem ne bomo nikdar sklepali ali odklanjali. Potemtakem je zelena miza prisiljena, da v nujnih slučajih potrebno ukrene, če noče, da org. zaspi. Da se je s. K. šel pri sestavi kandidatne liste hladiti, to je laž. Ti si pa iz gori navedenih vzrokov hotel sejo razbiti, čeravno se je večina strinjala z listo. K temu odgovoru pa želim tudi pojasniti, da sem podpisal resolucijo, katera je povzročila revolucijo. Podpisal sem jo radi tega, ne ker bi bil sklep zedinjene podružnice, ampak apel na obe struji. Sutil sem tudi o izidu in veselil sem se debate, ker le potom takih debat bomo spoznali pravilnik in važnost naše organizacije. Priporočal bi pa s drugom, da naj pošiljajo stvarne dopise brez zavijanja. Ker po časopisih samega sebe zavednega pokazati in druge umazati, to je lahko delo. — Ivan Polak, Loke 86.

Nepismenost v Podkarpatski Rusiji. „Pravo Lidu“ piše: Najnovejša poročila o nepismenosti prebivalstva v Podkarpatski Rusiji kolebajo med 40—45% tamkajšnjega prebivalstva. Pred svetovno vojno je bilo nepismenih v tamkajšnjih rusinskih vaseh 76%. Vzrok je izviral iz kapitalističnega šovinizma Madjarov napram tamkajšnjemu rusinskemu ljudstvu. Madjarom je šlo predvsem za to, da pomadjarijo mestno inteligenco in da veliko profitirajo iz naravnega bogastva ne pa, da se razširi znanje čitanja in pisanja med tamkajšnjim prebivalstvom. Iz tega se jasno vidi narodna in kulturna pravica nadviadajočih narodov sploh in zlasti Madjarov in Nemcev v bivši Avstro-Ogrski napram narodnim manjšinam, ki jih tudi mi moramo vzeti v zaščito. Podkarpatska Rusija kot del bivše Ogrske tvori sedaj najvzhodnejši del Čehoslovaške, katere vlada ima naravno važno nalogo skrbeti za razvoj šolstva in odprave analfabetizma v tem alkoholu in klerikalizmu zapadlem kraju.

Lastnik: „Sloga“, r. z. z. o. p.
Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

19 VIII. Tiskarna bratov Rumprer v Erškem 1100